

СТАНОВИЩЕ

за докторска дисертация на тема „ПСИХОЛОГИЧНА ГОТОВНОСТ НА СЛУЖИТЕЛИ ЗА АДАПТАЦИЯ КЪМ СТРУКТУРИРАНИ И НЕСТРУКТУРИРАНИ СИТУАЦИИ В РАБОТНА СРЕДА”

на Емилия Тихова

**задочен докторант към секция „Социална, трудова и консултативна психология“
на ИИНЧ БАН, департамент „Психология“**

**за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по направление 3.2.
Психология, научна специалност „Психология на труда и инженерна психология“
от доц. д-р Лидия Василева – ИИНЧ БАН**

Представеният от Емилия Тихова дисертационен труд е посветен на готовността за адаптация в различни ситуации на промяна в работна среда при служители, новопостъпили и с опит. Темата е актуална и придобива все по-голямо значение във връзка с нарастващата динамика на промени в работата на фирми и организации в държавния и частния сектор.

Настоящата разработка в най-общ план разглежда индивидуални и личностни характеристики, ситуации на промяна – структурирани и неструктурирани и оценката на социалния климат на работното място като фактори в процеса на адаптация в работна среда. Целта на проведеното изследване е да се установят и опишат различни развища на стратегии за адаптация в структурирани и неструктурирани ситуации в работна среда и степента на влияние на социалния климат и на личностните характеристики асертивност, себеефективност, локализация на контрола и ригидност при новопостъпили и опитни служители.

Теоретичната обосновка на изследването е подробно разработена в първа глава на дисертационния труд, където е представен обстоен теоретичен обзор на психологичната готовност за труд, включваща характеристики на работната среда и изследваните личностни характеристики, особеностите на адаптация в работна среда, ситуации на промяна и адаптация при служители. Всяка от тези теми е детайлно представена чрез основните класически и съвременни психологични теории и изследвания.

В глава втора е представен изследователски модел на емпиричното изследване в дисертацията. Последователно са формулирани целта, задачите и хипотезите, подробно

са описани съответните на теоретичната постановка методики на изследването. Необходимо е да отбележа, че авторката провежда пилотно изследване, с цел апробиране на авторските методики за себеефективност на работното място и ситуативни казуси в трудови ситуации. Апробирани са и методиката за асертивност на Инсел и Рот и въпросникът за адаптивни стратегии на поведение на Н. Мелникова.

В глава трета подробно са представени и анализирани резултатите от проведеното основно изследване на дисертацията, а именно: стратегии за адаптация според пол, възраст, сектор на заетост; съпоставка на стратегиите за адаптация в структурирани и неструктурирани ситуации при разрешаване на ситуативни казуси; влияние на индивидуалните и личностните характеристики и на оценката на социалния климат при избор на различни равнища на стратегии за адаптация.

Авторката дава подробна описателна интерпретация на получените резултати, прави аналитични обобщения в съответствие с поставените хипотези. В края на своя анализ на резултатите Емилия Тихова формулира основните изводи от проведеното изследване и представя собствени препоръки за оптимизиране на процесите на адаптация при служители. Авторката отбелязва ограниченията на проведеното от нея изследване, което разглежда като основа за провеждане на бъдещи изследвания на адаптацията в работна среда.

Основните научни приноси в настоящия дисертационен труд, които трябва да бъдат изтъкнати са следните:

- В дисертационното изследване е представен нов и оригинален анализ на стратегиите за адаптация на работното място в различни структурирани и неструктурирани ситуации, в съответствие със социалния климат и отделни личностни характеристики (себеефективност, асертивност, локализация на контрола и ригидност).
- Разработени са авторски методики за себеефективност на работното място и ситуационни казуси, базирани на реални трудови ситуации – структурирани и неструктурирани.
- Апробирани са методиката за асертивност в работен контекст и въпросникът за стратегии за адаптация на работното място.
- Настоящата дисертация има практическа актуалност и приложимост, като предоставя подходи и методики за проследяване процесите на адаптация при работещи в различни фирми и организации.

Авторефератът отразява адекватно и точно съдържанието на дисертацията. В него е дадена справка за научните приноси на дисертационния труд. Докторантката представя пет самостоятелни публикации, които са свързани с темата на дисертацията, две от които са под печат.

В заключение, с убеждение мога да твърдя и подчертавам, че авторката на настоящия дисертационен труд Емилия Тихова е представила обемно аналитично изследване върху ситуативните и личностни аспекти на готовността за адаптация при служители. Получените резултати имат както теоретична така и практическа приложимост, особено за дейността в управлението на човешките ресурси и на мениджърските екипи по оптимизиране на професионалния подбор и на работния процес на служителите в различни фирми и организации.

Предлагам, представения от задочен докторант към ИИНЧ БАН, департамент „психология“ Емилия Тихова (отчислена с право на публична защита), дисертационен труд да бъде приет от научното жури по процедура за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в научно направление 3.5 Психология, научна специалност „Трудова и инженерна психология“.

Изготвил становище:

(доц. д-р Лидия Василева)

13.05. 2019 г.

София